

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO
Norge

Saksbehandler: Finn O. Meling
Telefon direkte: 45427874
Vår dato: 05.10.2016
Vår referanse: 14/04159-15

Deres dato: 01.04.2016
Deres referanse: 2263183 og 2263181

Statnett SF sin kraftlineutbygging på strekningen Namsos – Åfjord (Storheia) og strekningen Åfjord (Storheia) – Surna (Trollheim), vedtak om dispensasjon fra kravet om konsesjon

Luftfartstilsynet viser til Statnett SF sine to søknader datert 01.04.2016 om dispensasjon fra kravet om konsesjon for å anlegge, drive og inneha landingsplasser for helikopter. De to søknadene gjelder henholdsvis for kommunene Overhalla, Namsos, Namdalseid, Osen, Roan og Åfjord i Nord- og Sør-Trøndelag, og for kommunene Snillfjord, Hemne og Surnadal i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Søknadene knytter seg til Statnetts planlagte bygging av to kraftledninger på strekningen mellom Namsos og Surna. Selv om det er snakk om to separate søknader, finner Luftfartstilsynet at søknadene er såpass nært knyttet til hverandre at det er hensiktsmessig å behandle de to søknadene i lag.

1. Nærmere om søknadene.

Statnett SF er gitt konsesjon for å bygge en ny 420 kV kraftledning fra Namsos til Åfjord (Storheia) på om lag 120 km, med tilhørende transformatorstasjoner. Konsesjon ble gitt av NVE 7. juni 2010, og dette vedtaket ble opprettholdt i klageomgang av Olje- og energidepartementet 26. august 2013.

Statnett SF er også gitt konsesjon til å bygge en ny 420 kV kraftledning fra Åfjord (Storheia) til Surna (Trollheim) på om lag 127 km, med tilhørende transformatorstasjoner. Denne konsesjonen ble gitt av NVE 28. juni 2012, og også dette vedtaket ble opprettholdt i klageomgang av Olje- og energidepartementet 26. august 2013.

I forbindelse med utbyggingene viser Statnett SF til at de har behov for å etablere riggområder, som blant annet skal benyttes til omlastingsplass fra bakketransport til lufttransport, plassering av betong, montering av mastestål og elektromateriell, og utflyging av personell til masteplassene i ledningstraseen.

Statnett SF ønsker altså i stor grad å benytte helikoptertransport til de nødvendige oppgavene, og ønsker således å anlegge, drive og inneha landingsplasser for helikopter i kommunene Overhalla, Namsos, Namdalseid, Osen, Roan og Åfjord, og kommunene Snillfjord, Hemne og Surnadal. De aktuelle landingsplassene er markert på kart som er vedlagt søknadene fra Statnett SF.

Statnett SF sine søknader gjelder dispensasjon (fritak) fra kravet om at det må innehas konsesjon for å anlegge, drive eller inneha de aktuelle landingsplassene for helikopter.

2. Nærmere om kravet til konsesjon, og mulighetene for dispensasjon fra dette kravet.

Kravet om at det må foreligge konsesjon for å anlegge, drive og inneha landingsplasser fremkommer av luftfartsloven § 7-5 første ledd. Bestemmelsens annet ledd gir departementet anledning til å gi dispensasjon fra kravet om konsesjon, under hensyn til *«landingsplassens karakter, trafikkenes omfang eller varighet eller andre særlige forhold»*.

Med hjemmel i luftfartsloven § 7-5 siste ledd, er det også gitt en forskrift av 11.01.2007 om konsesjon for landingsplasser (BSL E 1-1), heretter omtalt som konsesjonsforskriften.

I konsesjonsforskriftens § 3 gjentas utgangspunktet som fremkommer i loven. Her fremgår det at den som vil anlegge, drive eller inneha landingsplass må ha konsesjon fra luftfartsmyndigheten (Luftfartstilsynet). I henhold til § 19 i forskriften kan *«Luftfartsmyndigheten (...) når særlige grunner tilsier det, dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.»*

3. Høringen

I henhold til luftfartsloven § 7-6 første ledd andre punktum skal det være innhentet uttalelse fra vedkommende kommunale og andre myndigheter før det treffes avgjørelse om en konsesjonssøknad. Det samme kravet gjelder strengt tatt ikke for søknader om dispensasjon fra konsesjonskravet. Luftfartstilsynet finner likevel at de samme hensyn gjør seg gjeldende ved de fleste dispensasjonssøknader, slik at disse som regel også sendes på høring.

Søknadene ble derfor 18.05.2016 sendt til en rekke høringsinstanser med frist til uttalelse 20.08.2016.

- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag skriver i brev av 27.06.2016 at de forventer at Statnett SF gjennom sin Miljø-, transport-, og anleggsplan ivaretar registrerte miljøverdier (arter og naturtyper) ved etablering av riggområder, samt unngår å fly nær hekkende sårbare fuglearter slik at hekking blir ødelagt. Fylkesmannen skriver også at de forventer at Statnett SF innehar øvrige nødvendige tillatelser, jf. lov om motorferdsel i utmark.
- Sør-Trøndelag fylkeskommune skriver i brev av 30.06.2016 de ikke har noen merknader til saken. Alle tiltak i fylket er vurdert av kulturminnemyndigheten og undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 er oppfylt.
- Surnadal kommune skriver i epost av 07.07.2016 at de ikke har merknader til søknaden om dispensasjon.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i brev av 25.07.2016 kommet med merknader knyttet til viltinteressene når det gjelder landingsplassen ved Gammelsetra (B30, B31, B78 og B79) med influensområde langs traseen nordover. Fylkesmannen skriver at området har en artsrik fuglefauna med arter av nasjonal forvaltningsinteresse. Det anføres at dette er noe man må ta hensyn til med tanke på den samlede belastningen flyaktiviteten vil ha på hekkende fugl når anleggsperioden skal vare i 3-4 år. Det vises til naturmangfoldloven §§ 10, 11 og 12.

Vår dato
05.10.2016

Vår referanse
14/04159-15

Fylkesmannen skriver videre at det ifølge MTA-planen ikke skal det være helikopterflyging i et definert omsynsområde i perioden 1. mai til 1. juli. Fylkesmannen ba i uttalelse til MTA-planen (brev til NVE 28.04.2016) om at man vurderer å forlenge restriksjonsperioden for helikopterflyging til 1. august. Dette fordi unger av lom ikke er flygedyktige før august (hekkende lommer i området Mongvatnet, Finråvatnet). Videre er Storsvorkavatnet et viktig næringssøksområde for andefugl. Dette ligger mindre enn 1 km sør for Gammelsetra. Det er også arter av nasjonal forvaltingsinteresse (dvergfolk, gråsisik) ved Litlgryvatnet.

Fylkesmannen konkluderer med at de ikke har vesentlige merknader til at det blir gitt dispensasjon fra kravet om konsesjon for landingsplass. De oppfordrer likevel til at det blir stilt vilkår om forlengelse av restriksjonsperioden for flyging fram til 1. august. Dette for å ta hensyn til den samlede belastningen flyaktiviteten vil ha på hekkende fugl i området.

- Statens vegvesen Region Midt skriver i brev av 08.08.2016 at de ikke har merknader til saken.
- Roan kommune skriver i brev av 11.08.2016 at de ikke har noen merknader til saken, ut fra de interesser de skal ivareta.
- Møre og Romsdal fylkeskommune skriver i brev av 17.08.2016 at de ikke har merknader til at det blir gitt konsesjon. Fylkeskommunen forutsetter likevel at etablering skjer gjennom detaljplanlegging i medhold av energikonsesjonen, der også forholdet til automatisk fredete kulturminner blir avklart.
- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag skriver i brev av 19.08.2016 at dersom det er boliger som kan tenkes å bli berørt av støy, så bør det vurderes avbøtende tiltak, som for eksempel varslingsinformasjon, tidspunkter for helikopterbevegelsene og alternativt oppholdssted for berørte. Fylkesmannen ber om at det legges merke til at det i henhold til støyveilederen T-1442 kan fremlegges krav om støykartlegging, dersom antall operasjoner overstiger 25 bevegelser innenfor en sammenhengende periode på tre måneder.

Når det gjelder biologisk mangfold, viser Fylkesmannen til at områdene i nærheten av landingsplassene har en fuglefauna med arter av nasjonal betydning, og at det må tas hensyn til at anleggsperioden skal vare i 3-4 år. Fylkesmannen viser til MTA-planen, og de restriksjoner for helikopterflyging som fremkommer der. Det bes om at restriksjonene utvides til å gjelde landingsplassene B2, B3, B5 og B40 fra 1. mai til 1. juli. For landingsplassene B34, B35 og B36 bes det om at det settes restriksjoner i perioden 1. april til 1. juli, siden det er registrert hekkeplass for kongeørn i området.

Luftfartstilsynet har bedt Statnett SF om å kommentere innspillene som gjelder utvidelse av restriksjonsperioder for helikopterflyging i nærheten av hekkeplasser. Statnett SF har svart at det i disse uttalelsene gis konkrete innspill på restriksjonsperioder fastsatt i de godkjente MTA-planene. MTA-planen fastsettes av konsesjonsmyndighetene etter energiloven, og fylkesmennene har vært involvert i det arbeidet. De restriksjonsperioder som er fastsatt av NVE, er fastsatt på bakgrunn av en bred vurdering av flere hensyn. Statnett SF ber derfor om at eventuelle innspill om endring av MTA-planen blir rettet til NVE, som er myndigheten som behandler og godkjenner disse planene.

Ytterligere uttalelser er ikke mottatt innen høringsfristen.

3. Luftfartstilsynets vurdering

Hvorvidt en søknad om dispensasjon fra kravet om konsesjon skal avslås eller helt eller delvis innvilges, beror på en vurdering av om det foreligger «*særlige grunner*» som tilsier det, jf. konsesjonsforskriften § 19. Dette er i utgangspunktet en frittstående dispensasjonsadgang, som forskriften ikke knytter nærmere vilkår til. De hensyn som luftfartsloven § 7-5 andre ledd fremholder, må likevel være førende i denne sammenheng.

Relevante forhold som Luftfartstilsynet må ta i betraktning ved søknaden om fritak for konsesjon, er dermed *landingsplassens karakter, trafikkens omfang eller varighet eller andre særlige forhold*.

Luftfartstilsynet mener også at det er relevant å vurdere om det forhold det søkes dispensasjon for er nært knyttet opp til de tilfeller der det ifølge konsesjonsforskriften ikke kreves konsesjon, jf. forskriftens § 4 første ledd. Videre vil støyhensyn og flysikkerhet kunne være utslagsgivende faktorer, jf. forskriftens § 4 andre ledd.

I forhold til de to foreliggende søknadene vektlegger Luftfartstilsynet at det må anses å ha blitt foretatt en grundig vurdering av de fleste sidene av prosjektet med kraftlinjeutbyggingen. Selve konsesjonsspørsmålet i forhold til utbyggingen har vært gjenstand for omfattende behandling, og vi forstår også at Statnett SFs MTA-plan (miljø-, transport- og anleggsplan) har vært på egen høring. I tilknytning til nevnte prosesser har også behovet for bruk av helikoptertransport i forbindelse med utbyggingen blitt vurdert.

Etter Luftfartstilsynets vurdering vil de landingsplassene som er omtalt i søknadene etter alt å dømme være nære ved å falle inn under de tilfeller som er beskrevet i konsesjonsforskriftens § 4 første ledd bokstav d. Denne bestemmelsen gir i seg selv unntak for krav til konsesjon for landingsplass «*i forbindelse med bygg- og anleggsvirksomhet hvor landingsplassen ikke blir benyttet i mer enn ett år*». Vi går ut fra at Statnett SF har vurdert at denne bestemmelsen ikke kommer til anvendelse, i og med at utbyggingsprosjektet varer i flere år. Hvor vidt den enkelte landingsplass under prosjektet blir benyttet i mer enn ett år, er det ikke sagt noe om fra søkers side.

Luftfartstilsynet har uansett kommet til at de hensyn som taler for at det må fremmes en egen konsesjonssøknad for landingsplass, ikke er særlig tungtveiende i denne saken. Saken anses godt opplyst, og konsesjon for selve utbyggingen er som nevnt allerede gitt. Det er snakk om en rekke midlertidige landingsplasser, som anses nødvendige for å få gjennomført kraftlinjeutbyggingen. Alternativet til bruk av landingsplasser for helikoptertransport, vil være landtransport, som man antar også vil ha betydelige negative innvirkninger på omgivelsene.

Det mest avgjørende for Luftfartstilsynet er derfor at høringsinstansene sine syn blir vurdert. I høringsrunden er det kommet inn kommentarer som gjelder støy og fredede kulturminner, i tillegg til øvrige miljøhensyn, og da særlig vern av fugler i hekkesesongen. Det vises spesielt til uttalelsene fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Fylkesmennene ønsker en utvidelse av restriksjonsperioder for enkelte områder, samt at enkelte nye områder defineres som restriksjonsområder.

Luftfartstilsynet har vurdert alle innspillene, og særlig innspillene fra fylkesmennene angående vern av hekkende fugler. Etter vårt syn synes imidlertid alle disse forholdene, herunder spørsmålet om restriksjonsområder for helikoptertrafikk, å være godt utredet i de MTA-planer som Statnett SF har fått godkjent av NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) i forbindelse med behandling av konsesjon etter energiloven. NVE har rutiner for grundig vurdering av MTA-planene, og Luftfartstilsynet finner det ikke hensiktsmessig å legge opp til en ny runde med

Vår dato
05.10.2016

Vår referanse
14/04159-15

vurderinger omkring dette. Dersom fylkesmennene mener at det er kommet inn *nye* opplysninger som ikke har blitt hensyntatt av NVE, så anbefales fylkesmennene å spille disse inn overfor NVE for eventuell fornyet vurdering. Når det gjelder støy, så vil Luftfartstilsynet gjøre Statnett SF oppmerksom på at forurensningsforskriften (forskrift 01.06.2004 nr. 931 til forurensningsloven) kan medføre plikter for Statnett SF som anleggseier.

På bakgrunn av vurderingene ovenfor mener Luftfartstilsynet at det foreligger tilstrekkelig særlige grunner for å gi dispensasjon fra kravet om konsesjon for å anlegge, drive og inneha landingsplasser i tilknytning til de omtalte kraftledningsutbyggingene.

4. Vedtak

Med hjemmel i luftfartsloven § 7-5, og forskrift 11. januar 2007 nr. 40 om konsesjon for landingsplasser § 19, gis Statnett SF unntak fra kravet om konsesjon for å anlegge, drive og inneha landingsplasser for helikopter, i forbindelse med planlagte bygging av to kraftledninger på strekningen mellom Namsos og Surna. Unntaket gjelder landingsplasser i kommunen Overhalla, Namsos, Namdalseid, Osen, Roan, Åfjord, Snillfjord, Hemne og Surnadal, slik som vist på kart i vedlegg til Statnett SFs søknader av 01.04.2016.

For behandlingen av søknadene skal det betales gebyr, kr 6.600,-, jf. forskrift 19. desember 2014 nr. 1913 om gebyr til Luftfartstilsynet mv. (BSL A 1-2) § 47 fjerde ledd første punktum.

Gebyret vil bli fakturert.

5. Klage

Du/dere kan klage på dette vedtaket til Samferdselsdepartementet. En klage må sendes til Luftfartstilsynet innen 3 uker fra du/dere mottok vedtaket. Du/dere kan lese mer om klageadgangen her: <http://www.signform.no/dss/?view=form&id=1004>. Du/dere kan også ta kontakt med Luftfartstilsynet for å få mer informasjon om klageadgangen.

Med vennlig hilsen

Wenche Olsen
avdelingsdirektør
Flyplass- og flysikringsavdelingen

Finn O. Meling
juridisk rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever derfor ikke signatur.

Kopi til: Jf mottakerliste

Vår dato
05.10.2016

Vår referanse
14/04159-15

Liste over kopimottakere:

- Fylkesmannen i Nord-Trøndelag fmntpostmottak@fylkesmannen.no
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag fmstpostmottak@fylkesmannen.no
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal fmmrpostmottak@fylkesmannen.no
- Nord-Trøndelag fylkeskommune postmottak@ntfk.no
- Sør-Trøndelag fylkeskommune postmottak@stfk.no
- Møre og Romsdal fylkeskommune post@mrfylke.no
- Overhalla kommune postmottak@overhalla.kommune.no
- Namsos kommune postmottak@namsos.kommune.no
- Namdalseid kommune postmottak@namdalseid.kommune.no
- Osen kommune postmottak@osen.kommune.no
- Roan kommune post@roan.kommune.no
- Åfjord kommune postmottak@afjord.kommune.no
- Snillfjord kommune postmottak@snillfjord.kommune.no
- Hemne kommune postmottak@hemne.kommune.no
- Surnadal kommune post@surnadal.kommune.no
- Statens Vegvesen firmapost-nord@vegvesen.no